

ARTICULUS PRIMUS.

*Utrum alimentum transeat in veritatem
humanae naturae.*

Ad primum sic proceditur. 1. Videtur quod alimentum in veritatem humanae naturae non transeat. Quidquid enim sumptum emittitur, ad veritatem humanae naturae non pertinet, quae semper eadem manet. Sed omne quod per os sumitur, in ventrem vadit, et in secessum emittitur, ut dicitur Matth. 13. Ergo nutrimentum quod per os sumitur, in veritatem humanae naturae non transit.

2. Praeterea, veritas unuscuiusque rei est in eo quod secundum speciem est. Illud autem quod per modum nutrimenti advenit, per modum materiae se habet, ut in 2 de Gener. (text. 30) dicitur. Sed caro secundum materiam non fit caro secundum speciem, ut ex 30 de Gener. (text. 85) patet. Ergo nutrimentum in veritatem humanae naturae non transit.

3. Praeterea, illud ad veritatem humanae naturae pertinet in quo calor conveniens radicitur. Sed tale humidum, ut medici dicunt, consumptum non restauratur, ut patet in his qui tertiam specie hecticae laborant, quae incurabilis est ex eo quod tale humidum non restauratur. Cum igitur omne illud in quod alimentum convertitur, post consumptionem restaurari possit, videtur quod nutrimentum in id quod proprie ad veritatem humanae naturae pertinet, non mutetur.

4. Praeterea, omne id in quod cibus convertitur, etiam per calorem continuo agentem dissolvitur, ut fluens et refluens idem iudicetur. Sed non potest esse quod totum quod est in corpore, sit fluens et refluens, ut probabitur. Ergo oportet aliquid in corpore esse manens, in quod alimentum non convertatur. Hoc autem praecipue ad veritatem humanae naturae pertinet. Ergo alimentum in id quod per se est de veritate humanae naturae, non mutatur. Probatio medicae. Si non esset aliquid permanens fixum in corpore humano, tunc contingeret quod quaelibet pars ejus posset evanescere, aliquo alio in ejus locum substituto; et per eandem rationem sic contingeret in toto sicut in qualibet ejus parte. Contingeret ergo quod de illa materia quae primo fuit in corpore alicujus hominis, nihil in fine remaneret. Sed varietas individui est ex varietate materiae. Ergo non esset unus numero homo in fine vitae et in principio; quod est absurdum.

5. Praeterea, nulla virtus naturalis debilitatur multiplicata materia sibi convenienti: sed solum per admixtionem alicujus extranei. Sed virtus conversiva in homine debilitatur in fine vitae, alias homo in infinitum posset augeri et vivere. Ergo hoc contingit per admixtionem extranei. Sed nihil adhucescitur ad materiam illam in qua virtus conversiva prius fundabatur nisi quod est ex alimento generatum. Ergo hoc quod est ex nutrimento generatum est extraneum ei in quo veritas naturae fundatur, et sic idem quod prius.

6. Praeterea, natura facit unumquodque faciliiori modo quo fieri potest. Deus autem multo ordinatius quam natura operatur. Cum igitur facilius modus augmentandi aliquid sit per multiplicationem materiae quam per conversionem alterius in id quod augetur, videtur quod iste modus divinae

providentiae competat, ut scilicet corpus humanum augeatur nullo exteriori in illud transeunte, sed sola ejus materia multiplicata; et sic idem quod prius.

7. Praeterea, ea quae sunt unius speciei, per eandem rationem suum complementum consequuntur. Sed quidam parvuli defuncti in resurrectione perducentur in completam quantitatem, non per multiplicationem nutrimenti sed per multiplicationem materiae. Ergo etiam hoc modo alii homines in quantitatem completam perducentur; et sic idem quod prius.

Sed contra est, quia, secundum Philosophum 30 de Generat. (text. 41), nihil nutrimentum nisi quod est potentia caro. Sed omne quod est in potentia ad aliquid, mutatur in id per actionem ejus quod est in actu. Ergo nutrimentum in illam carnem quae ad veritatem naturae pertinet transmutatur.

Praeterea, nutrimentum in principio est dissimile, sed in fine est simile: cum nihil nisi suo simili nutriatur et foveatur. Sed illa sunt similia quae eandem formam communicant. Cum igitur veritas naturae a forma sit, videtur quod illud quod nutrit, in fine ad veritatem naturae ipsius nutriti perducatur.

Solutio. Respondeo dicendum, quod circa hoc sunt multae opiniones.

Quidam posuerunt, ut in littera Magister sentire videtur, quod illud quod ex parentibus decisum est, est illud solum in quo veritas hominis nati (1) consistit. Hoc autem in majorem quantitatem exerescit omnino salvatum; ita quod nihil sibi additur, ut majorem quantitatem recipiat; sed tota quantitas hominis completi per multiplicationem illius materiae efficitur: et hoc tantum esse dicunt quod in resurrectione resurgit, reliquum autem quasi superfluum deponitur. Ponunt etiam, aliam sumptionem necessariam esse, non quidem ad augmentum ut nutritiva augmentativae deserviat, neque iterum ad restaurationem deperditi, sed solum in fomentum caloris naturalis, sicut quando liquefit aurum, admiscetur sibi plumbum, ne aurum consumatur, sed solum plumbum. Haec autem positio irrationalis videtur ex duobus; scilicet ex parte ejus quod augetur, et ex parte alimenti quod advenit. Non enim potest fieri augmentum, nisi secundum, hoc quod materia quae primo est terminata sub parvis dimensionibus, postmodum ad majores dimensiones perducat. Hoc autem non potest fieri nisi dupliciter. Vel ita quod de materia sit tantum sub magnis dimensionibus quantum sub parvis; et talis mutatio de parvo in magnum necessario fit per rarefactionem: densum enim et rarum in hoc differunt quod in raro est parum de materia sub magnis dimensionibus, et in denso multum sub parvis, ut ex 4 Physic. (text. 84) patet. Vel ita quod plus de materia sit sub magnis quam sub parvis. Hoc autem non potest contingere, nisi vel quia est materia de novo creata, vel per hoc quod illud quod erat materia alterius corporis, efficitur materia hujus, in hoc illo corpore transmutato. Unde etiam Augustinus super Genes. ad litteram lib. 10 (cap. 26 circa fin.) dicit, quod nihil est absurdius quam putare ullum esse corpus quod, manente naturae

(1) Al. hujusmodi nati.

suae quantitate undique crescat, nisi rareseat, cum nullum fiat augmentum corporis nisi per additionem vel rarefactionem. Augmentum autem corporis humani constat quod per rarefactionem non fit: nec iterum per additionem materiae de novo creatae, quia materiam omnium simul creavit Deus, ut sancti dicunt. Restat ergo ut fiat augmentum humani corporis per hoc quod additur materia quae superat formam alterius corporis, illo corpore in corpus humanum secundum veritatem converso: et hoc est nutrimentum. Nec potest exponi dictum Augustini, ut quidam dicunt, quod Augustinus loquatur secundum communem modum quo res crescant: quia secundum hoc probatio sua contra Tertullianum nihil valeret, qui ponebat animam crescere, sed nullo modo diminui. Magis autem communis est modus augmenti quo corpus humanum crescit, quam quo anima cresceret: simul enim, etiam (1) secundum Tertullianum, crescente corpore crescit anima. Nec iterum potest dici, sicut dicunt, quod facienda est vis in hoc quod dicitur: *Manente sua quantitate*; ut sit sensus: Corpus manens in sua quantitate, ita quod quantitas ejus non sit augmentata neque per additionem neque per multiplicationem, non crescit nisi per rarefactionem. Cum igitur augmentum proprie sit quantitatis, non potest intelligi quod corpus crescat, et maneat ejus quantitas secundum eandem dimensionem; sed oportet intelligi quod dicitur, *Manente quantitate naturae suae*, ut nulla quantitas adiciatur, vel quae ejusdem naturae sit, sicut aurum adjungitur auro, vel quae eandem naturam in ipsa conjunctione accipiat, sicut citrus advenit carni. Unde per hoc quod dicitur: *Manente naturae suae quantitate*, non removetur nisi additio similis in natura. Si enim intenderet removere multiplicationem, tunc probatio sua nihil valeret: quia multo probabilius posset dici, si anima esset corpus, quod per multiplicationem quam ponunt, cresceret, quam dicitur de corpore hominis: quia spiritualior est. Ex parte autem ejus quod additur, apparet etiam falsitas: quia si (2) sumptio alimenti non esset per se intenta a natura, sed per accidens tantum, ut scilicet alicui nocivo occurreret, scilicet calori naturali digerenti, et si transmutatio cibi non esset per se necessaria ad corpus humanum: tunc calor convertens esset superfluum: et sic in operibus naturae a Deo institutae (3) multa superflua invenirentur.

Sustinentes tamen hanc positionem tres modos adveniunt in ejus assertionem, quorum quilibet facile est confutare. Quidam namque dicunt, quod haec talis multiplicatio fit miraculose operatione divina, sicut etiam panes evangelici multiplicati sunt, Joan. 6. Sed istud expressam continet falsitatem, dum opus naturae in miraculum convertitur. Et praeterea etiam in illorum panum multiplicatione non est remotum, immo forte est necessarium, factam fuisse additionem materiae per conversionem aliorum corporum in panes virtute divina. Istam autem conversionem cibi in carnem veram, natura facere potest, quae transmutat id quod est in potentia in id quod est in actu: quamvis (4), successive compleat quod Deus subito fa-

(1) Nicolai onittit etiam.

(2) Al. sicut.

(3) Al. justitiae.

(4) Al. in actu, quamvis et.

cit. Quod autem naturae possibile est, operationi naturae a Deo committitur, qui unicuique dat perfectionem secundum quod capax est; unde non oportet ad miraculum confugere.

Alii dicunt, quod cum in corpore humano sit multum de quinta essentia, multiplicatio corporis humani est, secundum quod multiplicatur quinta essentia; unde sicut lux solis multiplicatur in seipsa diffusa per aera; ita etiam corpus humanum sine additione alicujus extrinseci. Sed haec adventio continet duas falsitates. Prima est, quia corpus quintae essentiae non venit in compositionem humani corporis nisi secundum virtutem tantum: cum neque sit commiscibile, neque divisibile, neque extra locum proprium possit esse. Secunda est, quia diffusio lucis non est per multiplicationem alicujus materiae, cum lumen non sit corpus; sed est multiplicatio formalis tantum; sicut est etiam in qualibet alteratione et generatione, quod agens multiplicat formam suam in materia.

Alii vero alium modum adveniunt: dicunt enim quod materia prima, quantum in se est, caret omni quantitate et forma; ergo aequaliter se habet ad recipiendum omnes quantitates, sicut ad recipiendum omnes formas. Unde quantumcumque parum sit de materia prima in quovis parvo corpore, potest recipere quantumlibet quantitatem; adeo quod ex grano milii totus mundus fieri potest. Nec mirum, cum ex materia punctali totus mundus sit factus; cum enim materia quantitate careat, indivisibilis est, et ad modum puncti se habens. Iste autem modus multipliciter deficit. Primo, quia imaginatur indivisibilitatem materiae ad modum puncti, ut sic ex materia mundus sit factus per quandam quasi extensionem, sicut si res parva in magnam extendatur. Hoc autem non est verum. Materia enim dicitur indivisibilis per negationem totius generis quantitatis. Punctus autem est indivisibilis sicut quantitatis principium, situm determinatum habens. Unde ex materia res quantae efficitur, non per extensionem (loquendo de materia prima) cum extensio non sit nisi ejus quod alicujus quantitatis erat, sed per quantitatis susceptionem. Secundo, etsi prima materia, prout in se consideratur, nullam quantitatem habeat, non tamen sequitur quod sit in potentia respectu cuiuslibet quantitatis imaginabilis. Cum enim quantitates determinatae et omnia alia accidentia secundum exigentiam formae materiam recipiant, eo quod subjecta materia cum forma est causa eorum quae insunt, ut in 1 Physic. (text. 80) dicitur, oportet quod materia prima ad nullam quantitatem sit in potentia, nisi quae competat formae naturali, quae in materia esse potest. Materia vero prima non est in potentia ad alias formas nisi ad illas quae sunt in rerum natura, vel per principia naturalia educi possunt. Si enim esset aliqua potentia passiva in materia cui non responderet aliqua potentia activa in rerum natura, illa potentia passiva esset superflua, ut Commentator dicit (comm. 81); et ideo materia prima non est receptibilis majoris quantitatis quam quantitatis mundi: propter quod in 3 Phys. (a text. 60 usque ad 69) dicitur, quod non est possibile magnitudinem augeri in infinitum, loquendo naturaliter. Tertio, quia si materia eadem quae primo sub parvis dimensionibus erat, sub majoribus dimensionibus fiat, non potest hoc accidere nisi per rarefactio-

nem, ut dictum est: et iste modus non competit in augmentatione corporis humani, ut per se patet. Quarto, quia quando loquimur de materia existente in hac re, jam dimittimus considerationem materiae absolute: non enim potest accipi illud materiae quod est in hac re, nisi secundum quod est divisum ab illa parte materiae quae est in re alia. Divisio autem non accidit materiae, nisi secundum quod consideratur sub dimensionibus saltem interminatis: quia remota quantitate, ut in 4 Physicor. (text. 13) dicitur, substantia erit indivisibile. Unde consideratio materiae huius rei est consideratio non materiae absolute, sed materiae sub dimensione existentis. Unde non oportet ut quod convenit materiae in quantum est absoluta et prima, conveniat materiae existenti in hac re, prout accipitur ut in hac re existens: quia ex hoc ipso receditur a consideratione materiae primae. Unde materia quae est in hac re existens, non est in potentia ad totam quantitatem mundi, sed usque ad determinatum quiddam, quantum per rarefactionem potest consequi: et hoc non excedit raritatem ignis; quia nulla raritas potest esse major, ut Commentator in 4 Physic. (commen. 84) dicit. Et sic patet quod haec positio tam in se falsitatem continet quam etiam in modis adinventis ad ejus expositionem.

Et ideo aliorum positio est, concedentium quidem cum primis quod aliquid est in humano corpore, et similiter in aliis corporibus quae nutriuntur, quod quidem semper manet fixum toto tempore vitae, secundum determinatam partem materiae (in quo principaliter veritatem humanae naturae consistere dicunt): aliquid autem est aliud quod superfluit et refluit; id est advenit et consumitur: hoc autem est quod ex cibo generaturum est. Differunt tamen a primis in hoc quod dicunt, summptionem alimenti non solum in fomentum caloris naturalis necessariam esse, sed etiam in augmentum quantitatis: non enim posset illud quod primo a generantibus decedat esse (quod quidem permanens esse dicunt) in tantam quantitatem extendi, quanta est quantitas humani corporis, nisi adderetur aliqua materia quae simul cum materia praesistente quantitatem totam, reciperet sine aliqua rarefactione (1). Et hoc quidem quod est permanens, dicitur diffundi per totum, et similiter illud quod est adveniens et recedens ad modum qui contingit in mixture vini et aquae: vinum enim non exerescit in majorem quantitatem nisi per additionem aquae, quae quidem in vinum convertitur; ita tamen quod virtus vini semper in illa parte materiae manet magis quae prius sub forma vini erat. Et secundum hoc ponunt isti, quod illud quod est ex alimento generatum, non est omnino alienum a veritate humanae naturae, sicut primi dicebant; sed est secundario ad ipsam pertinens, secundum quod est necessarium ad debitae quantitatis complementum; unde non totum hoc in resurrectione deponitur quod ex alimento conversum est, sed reservabitur tantum quantum expedit ad perfectionem quantitatis. Et huiusmodi positionis primus

(1) Nicolai, in tantam quantitatem extendi, sine aliqua rarefactione, quanta est quantitas humani corporis, nisi adderetur aliqua materia, quae simul cum materia praesistente quantitatem istam reciperet, et alioquin sensum legitimum esse inficitur.

auctor invenitur Alexander Commentator, ut Averroes in libro de Gener. (comm. 59) dicit. Sed istud non videtur veritatem habere; cum enim de natura caloris sit ut humorem consumat (caloris dico ignei), oportet quod calor ignis, qui est instrumentum animae vegetabilis, ut in 2 de Anim. (text. 40) dicitur, indifferenter quantum in se est omne humidum consumat; unde non potest efficax ratio inveniri quare aliquid humidum signatum permaneat in tota vita. Et praeterea secundum hoc sumptio alimenti non esset primo et per se necessaria ad restorationem deperditi, sed solum ad augmentum. Constat tamen quod opus augmenti praesupponit opus nutrimenti, et illud tantum nutritur in quo deperditio facta est ejus (1) quod per nutrimentum restauratur; unde si non esset consumptio nisi ejus quod propter augmentum principaliter assumitur, nutrimentum non esset nisi per augmentum. Et praeterea concedi potest quod illud quod in carnem convertitur per virtutem formativam in principio generationis, ad majorem perfectionem speciei perducitur quam illud quod postmodum per actum nutritivae convertitur; cum semper invenitur generatio alicujus quod per se generatur, esse perfectior quam illa quae aliquid accipit speciem alicujus per immixtionem ad illud: quia quod immiscetur, aliquo modo alterat naturam ejus cui admiscetur, ut patet in vino quod in vite generatur et quod ex admixtione aquae ad vinum accrescit. Et sic etiam videmus quod ex humido nutrimentali adveniente immutatur corpus nutritum ut assequatur in aliquo conditiones eorum ex quibus nutritur. Oportet tamen ad hoc quod fiat nutritio vel augmentum, quod hoc carnis quod ex cibis generaturum est, cum carne praesistente miscetur. Quandocumque autem sit mixtio aliquorum differentium vel secundum contrariam qualitatem vel secundum puritatem et imparitatem ejusdem, mixtione completa non retinet unumquodque qualitatem propriam: alias admixtio esset ex rebus salvatis, et esset compositio tantum: sed oportet ut totum simul unam formam accipiat, quae est medium, ut patet in mixture vini et aquae: quia post mixturem non remanet ibi aliqua pars signata habens completam virtutem vini et aliquid habens eam debiliter; sed totum est habens eam mediocriter; unde nec est possibile ut completo actu nutritivae et augmentativae remaneat aliquid signatum, complete participant naturam speciei, et aliquid incomplete; sed totum uniformiter. Assumunt (2) etiam in assertionem suae opinionis distinctionem Philosophi (30 de Gen., text. 53) de carne secundum speciem et secundum materiam, et medicorum de humido nutrimentali et radiale. Sed quod neutra earum pro eis faciat, in responsione ad argumenta patebit.

Tertia positio est quam ponit Averroes in 1 de Gener. (comment. 53), dicens, quod nihil materiae potest accipi in corpore signatum, quod sit fixum et permanens; sed totum quiddam est in corpore, potest dupliciter considerari: vel ex parte materiae, et sic non est permanens; vel ex parte formae et speciei, et sic est permanens. Comparat enim Aristoteles in 1 de Gener. (text. 53), trans-

(1) Al. deest ejus.
(2) Al. assumi.

mutationem cibi in carnem ad-tioni lignorum. Videmus enim quod si ignis accendatur, et continue ligna addantur, secundum quod alia consumuntur, forma ignis semper manebit in lignis; sed tamen materia quaelibet consumitur, alia materia sibi succedente, in qua species ignis salvatur; et secundum hoc, etiam illud quod pertinet ad speciem et formam carnis semper manebit; quamvis illud quod recipit hanc formam, continue consumatur et restauretur. Haec autem positio differt a duabus primis in hoc quod non ponit aliquid materiae posse signari quod semper maneat; sed quaelibet pars signata, ex hoc quod est materiae in ipsa, habet quod fluat et refluit; ita tamen quod illud quod est formae, semper maneat. Primae vero opiniones ponebant aliquid materiae signatum semper esse permanens, in quo primo et principaliter veritas humana consistebat. Et etiam in hoc differt, quia prima opinio ponebat alimentum nullo modo in veritatem naturae converti; secunda autem ponebat converti quidem in id quod est secundo de veritate humanae naturae, sed non primo; haec autem tertia ponit converti in illud quod simpliciter et primo est de veritate humanae naturae; quamvis enim illud quod primo in carnem conversum est, perfectius sit speciem carnis assectum quam illud quod ex cibis aggeneratur; tamen adveniente cibo, in fine digestionis fit admixtio, ut totum uniformiter veritatem speciei suscipiat sine aliqua distinctione; et secundum hoc etiam patet quod oportet in resurrectione tantum de eo quod ex alimento aggeneraturum est, resurgere, quantum pertinet ad complementum debitae quantitatis. Et huius positioni inter omnes magis consentio sine praepudio aliarum.

Ad primum ergo dicendum, quod ex illa auctoritate non potest haberi quod de eo quod per os assumitur, nihil remaneat quod in veritatem carnis transeat: quia haec dicitio *omnis* non designat totum integrale, sed totum in quantitate; unde non oportet quod totum per secessum emittatur, sed quod de quolibet aliquid secedat: et hoc est necessarium, quia oportet puri ab impuro separationem fieri: nullus autem cibus assumitur in quo non oporteat aliquid impuritatis esse ex hoc quod in principio est dissimilis; unde si ad similitudinem reduci debeat, oportet quod tollantur illae partes secundum quas dissimilitudo erat. Verbi gratia, si in cibo dominantur partes terrestres magis quam in eo quod nutritur, oportet id quod terrestre est removeri, et quod subtilius est assumi: et similiter etiam quaecumque partes magis dominantur.

Ad secundum dicendum, quod secundum tertiam opinionem non est diversa caro secundum materiam distincta, quae dicitur caro secundum materiam, et caro secundum speciem; sed eadem secundum numerum caro dicitur secundum speciem, in quantum participat formam et proprietates consequentes speciem; sed secundum materiam dicitur, in quantum ex materia consistit. Et quod hic sit intellectus Aristotelis, patet ex verbis Commentatoris exponens hoc modo, et iterum ex verbis Philosophi in littera positus: dicit enim, quod hoc modo est distinguere quod est secundum speciem et secundum materiam in carne et osse, sicut et in unoquoque alio quod habet formam in materia. Constat autem quod talis distinctio non potest fieri in lapide et aqua, ut dicitur pars secundum speciem quae ex primis generantibus traeta est, et

pars secundum materiam quae ex nutrimento advenit. Et ita patet quod nec in carne et osse hoc intelligendum est, sed modo praedictio; unde obiectio procedit ex malo intellectu verborum Philosophi.

Ad tertium dicendum, quod, secundum medicos, humidum quod ex primis generantibus trahitur, non oportet ut dicitur radiale, quia semper remanet distinctum secundum materiam et proprietatem ab humido ex alimento aggenerato; sed quia calor naturalis in illo humido prius extitit, et illud quod permiscetur, non participat speciem nisi ex virtute illius humidi cui permiscetur; unde est quasi radix totius illius quod postmodum ex alimento convertitur: non autem ita quod utrumque humidum post finem digestionis ultimae distinctum remaneat; sed totum permixtum accipit unam proprietatem; et utraque materia, scilicet quae prius suberat primo humido, et secundo advenienti, aequaliter se habet ad hoc quod transeat, et ad hoc quod virtutem speciei participet. Nec dicitur consumi humidum radiale propter secessum talis materiae, sed propter hoc quod non permanet proprietates quam totum mixtum habebat ex virtute primi humidi; tunc enim non potest fieri restauratio, quia virtus speciei non manet; sicut etiam si tota manus amputetur, non restauratur per nutrimentum, quia non manet virtus speciei determinata huic organo; et propter hanc etiam causam dicuntur quaedam membra ex humido radiale composita, non quod nihil nutrimenti in substantiam istorum membrorum transeat, cum quodlibet membrum corporis proportionaliter augetur; sed quia in illis membris principaliter virtus speciei consistit, quae est ex humido radiale; nec potest aliqua abscissio ab eis fieri quin auferatur virtus speciei quantum ad aliquam partem determinatam: et propter hoc etiam talia membra decisa non sanantur.

Ad quartum dicendum, quod cum illud quod advenit ex alimento aggeneratum, sit permixtum ei quod prius erat, et similiter unum effectum ex ambobus sit, semper fit deperditio in utroque proportionaliter; unde oportet quod et de utroque remaneat proportionaliter; et ideo nunquam contingit quod totum illud quod prius erat, abscedat, ita quod nihil prioris materiae remaneat; sed semper manet aliquid; et illud quod advenit, est unum cum eo quod praerat, effectum; et ideo est materia una et individuum unum per totam vitam; sicut patet etiam in igne qui nutritur lignis; semper enim manet unus numero ignis, quamvis aliquibus lignis appositis alia consumantur: quia illud quod advenit, semper efficitur unum cum eo quod praerat; et magis esset simile, si fieret commixtio secundum totum, sicut est in nutrimento. Secus autem esset, si ex materia adveniente generaretur ignis vel caro seorsum: tunc enim propter omnimodam diversitatem materiae esset etiam diversitas secundum numerum.

Ad quintum dicendum, quod illud quod ex nutrimento aggeneratur, non ita perfecte consequitur naturam speciei sicut illud quod primo per virtutem formativam in carnem vel os conversum est; tum quia prima generatio erat carnis secundum se, secunda autem est carnis in alio quasi per commixtionem: tum etiam quia quanto virtus animae magis diffunditur et spargitur, debilior redditur; ut patet in corde, quod quanto majus est, tanto minus calidum est; unde animalia habentia

magnum eor sunt timida naturaliter, ut Philosophus in lib. 15 de Animalibus (lib. 5 de par. Animal., cap. 4) dicit; et ideo aliquo modo esse extraneum, et propter hoc, permixtum ei quod prius erat, est causa debilitatis virtutis; sicut aqua admixta vino, ut ponit exemplum Philosophus in 4 de Generat. (ubi sup.); et ideo ad ultimum oportet quod sequatur diminutio et corruptio.

Ad sextum dicendum, quod modus ille, scilicet per multiplicationem materiae, non est possibilis, ad minus naturae; quae quoniam non secundum se totam agit, sed secundum formam tantum, ideo multiplicat tantum formam, et non materiam: et propter hoc, ut opus naturae servaretur, oportuit modum illum in augmento esse qui virtuti naturae competat.

Ad septimum dicendum, quod omnia quae sunt ejusdem speciei, operatione naturali uno modo suam perfectionem consequuntur. Si tamen unus naturaliter id consequatur, et alius per miraculum, non erit idem modus: sicut in caeco nato qui per miraculum illuminatur, qui alio modo habet visum ab eo qui videns nascitur. Ita etiam illi qui pueri moriantur, per miraculum ad debitam quantitatem perveniunt. Nec tamen oportet quod illud miraculum fiat per multiplicationem materiae, sed per additionem exterioris materiae. Qui autem usque ad perfectam aetatem vivunt, naturali operatione ad perfectam quantitatem perveniunt. Unde non oportet quod sit utrobique idem modus; et si esset idem, non sequeretur quod hoc esset per multiplicationem materiae.

ARTICULUS II.

Utrum semen decidatur ex eo quod generatur ex alimento. — (1 p., qu. 119, art. 2.)

Ad secundum sic proceditur. 1. Videtur quod semen non sit ex eo deciduum quod ex alimento aggeneratum est. Augustinus enim dicit (lib. 10 sup. Gen. ad lit., cap. 18, 19, 20), quod secundum corpulentam substantiam omnes fuimus in Adam, et etiam secundum seminalem rationem, praeter Christum, qui in eo tantum secundum corpulentam substantiam fuit. Sed corpulenta substantia nostra non venit a parentibus nisi mediante semine. Ergo oportet quod semen quod ex primo parente traducitur, non sit ex eo deciduum quod ex alimento conversum est, sed ex eo quod ipse a suo parente acceperat; ut sic corpulenta substantia nostri corporis a primo parente decisa invenitur.

2. Praeterea, secundum Damascenum (lib. 1 de orth. Fid., cap. 8), generatio est opus naturae, ex substantia generantis produens id quod generatur. Sed illud quod est superfluum alimenti, non est de substantia generantis. Ergo si ex hoc tantum generatio fieret in hominibus, non esset vera generatio.

3. Praeterea, ex subtractione alicujus superflui non sequitur alicujus debilitatio, sed magis alleviatio. Ex seminis autem emissionem debilitatio generans. Ergo semen non est ex superfluo alimenti, sed ex ipso humido radicali deciduum.

4. Praeterea, filius pro tanto assimilatur patri magis quam alii homini, quia generatur ex semine quod ab eo traducitur. Sed natus quandoque non solum patri, sed etiam avo assimilatur, vel proavo,

etiam usque ad multas generationes, ut Philosophus in 13 de Animalibus (1) dicit. Ergo oportet quod semen exeat non solum a patre, sed etiam ab avo et proavo. Sed humidum nutrimentale nunquam fuit nisi in patre. Ergo non est ex humido (2) semen deciduum, sed magis ex illo radicali quod pater ab avo traxit, et avus a proavo.

5. Praeterea, id quod est de substantia alicujus, magis est proximum sibi quam hoc quod est ab ejus substantia alienum. Sed id quod est ex alimento conversum, non fuit radicaliter de substantia ipsius generantis, fuit autem de substantia radicali alicujus animalis, ejus carnes comestae sunt, ut bovis et porci. Ergo major erit cognatio et similitudo ad bovem et porcum, quam ad patrem suum. Hoc autem est inconveniens. Ergo semen non est ex humido nutrimentali deciduum.

6. Praeterea, sit ita quod aliquis tantum ex carnibus humanis vescatur; ut et quaestio sit gravior, ponatur etiam quod ex ipsis embryis etiam generet aliquem, qui etiam simili modo nutriatur. Inde sic arguo. Humidum radicale ejusdemque hominis est illud quod ex parentibus traxit. Si ergo semen ex quo conceptus est iste natus, ex humido nutrimentali sit, humidum radicale ejus oportet quod sit de substantia aliorum quorum carnes comestae sunt. Si ergo, secundum Augustinum (lib. 22 de Civit. Dei, cap. 20), resurgat caro comesta ab aliquo, in eo in quo primo fuit, tunc totum humidum radicale resurgat in illis quorum carnes a patre ejus comestae sunt; et similiter humidum nutrimentale, quorum carnes ipse comedit. Ergo nihil istius resurgeret; et sic non omnium esset resurrectio, quod est contra fidem nostram. Ergo impossibile est quod semen ex humido nutrimentali sit deciduum; et ita non videtur esse superfluum alimenti.

Sed contrarium hujus ostendit Philosophus in 13 de Animalibus (ut supra), duabus rationibus, et tribus signis.

Prima ratio est per divisionem sic. Quidquid est in corpore animalis, vel est naturaliter, vel occasionaliter sive per accidens in eo. Sed semen non est occasionaliter, sicut sunt putredines et sanies vulnerum: quia illud quod est per accidens, non consequitur totam speciem, sicut semen in omnibus invenitur. Ergo est ibi naturaliter. Sed omne quod est naturaliter in corpore, vel est pars, sicut caro et nervus; vel est superfluum, sicut lae et urina, et hujusmodi. Sed semen non est pars, cum non sit nec pars organica, quia semen est simile in toto et in parte, quod partibus organicis non convenit nec iterum est de partibus consimilibus, cum in constitutionem membri non veniat, sicut partes comestibiles in constitutionem membrorum organicorum. Restat ergo quod sit superfluum alimenti.

Secunda ratio est, quia si semen non est superfluum, oportet quod sit dissolutum a membris. Omne autem resolutum vel deciduum ex animali, corrumpitur, et amittit naturam suam. Ergo semen amitteret naturam membrorum, ex quibus decide-

(1) Sive, ut supra, juxta novam distinctionem, lib. 1 de Gen. Anim., cap. 18, cui etiam simile quiddam lib. 4, cap. 3, indicatur; non, sicut prius futiliter indicabatur ad marginem, lib. 7 de part. Animal., cap. 6 (*Ex edit. P. Nicolai*).
(2) *Fortis addendum isto, idest nutrimentali.*

retur, et virtutem; et ita virtute seminis non potest generari aliquid simile illis membris: quia oportet quod forma generati sit in generante, ad minus virtualiter.

Item ponit tria signa ad hoc ibidem: quorum unum est quod nullum dissolutum a corpore, habet locum determinatum in corpore, sed vagatur per corpus. Semen autem habet determinatum locum in corpore, sicut aliae superfluitates, scilicet vias seminales, et quasi in eadem parte corporis in qua sunt loca aliarum superfluitatum. Ergo semen est superfluum, et non deciduum de substantia membrorum.

Secundum signum est, quia natura alleviatur per emissionem superflui, nunquam autem per dissolutionem (jus qui est de substantia membri. Sed quandoque alleviatur natura per emissionem seminis. Ergo semen non est quid dissolutum a membris, sed superfluum.

Tertium signum est, quod ubi invenitur minus de superfluo alimenti, ibi invenitur minus de semine: et propter hanc causam in pueris non est semen, quia superfluum nutrimenti in augmentum convertitur; propter hanc etiam (1) causam etiam pingues homines sunt pauci seminis et paucae generationis, quia superfluum alimenti convertitur in pinguedinem: propter hoc etiam animalia majoris quantitatis habent minus de semine secundum proportionem corporis sui, et sunt paucae generationis, quia indigent multo nutrimento; et ideo parum convertitur in eis esse superfluum, ut patet in elephante. Si autem esset semen dissolutum, deberet esse e contrario; quia ex majori corpore potest fieri major dissolutio. Ergo semen non est quid dissolutum, sed superfluum alimenti.

Solutio. Respondeo dicendum, quod circa hoc sunt tres opiniones. Una opinio est, quod semen est quaedam pars decisa ab eo quod est de substantia membri, ita quod tota substantia seminis est ex humido radicali, ex quo primo et principaliter substantiam membrorum componi dicunt, quod ex substantia generantis tractum est: et quia supra substantiam seminis nihil in generato additur quod sit ad veritatem naturae ipsius pertinens, ideo secundum eos tantum id quod est de veritate naturae in filio, fuit in patre de veritate naturae ejus existens; et sic ascendendo, sequitur, quod quidquid est de veritate naturae in hominibus omnibus, totum fuerit actualiter in Adam. Haec autem positio a quibusdam philosophis antiquis posita est, et etiam a quibusdam theologis, ut de Magistro in littera patet; alia tamen et alia ratione ad hoc inclinati. Quidam enim antiquorum philosophorum, sicut praecipue Anaxagoras (ut ex 1 Phys., text. 55), ponebant generationem alicujus non fieri nisi per congregationem similium partium, quae prius inerant in eo ex quo fit generatio; ita quod nihil in naturam carnis transiret quod prius caro non fuerit; unde oportebat ad hoc quod generatur caro et os in nato, quod aliquid ex patris carne et ossibus resolveretur; et sic de aliis partibus, et membris. Quidam etiam qui totam virtutem agendi materiae attribuerent, quam solam naturam rerum esse dicebant, ut in 2 Physic. (text. 7) patet, non poterant invenire causam assimilationis filii ad patrem in singulis membris, nisi per hoc quod mate-

rialiter aliquid de singulis membris resolveretur, ex quibus corpus pueri constituitur. Sed harum rationum radices a philosophis sequentibus sufficienter improbatae sunt, scilicet quod non solum ex extractione et congregatione sit generatio, sed etiam per hoc quod materia transmutatur de forma in formam; ut sic quod prius naturam carnis non habebat, postmodum caro fiat. Similiter etiam virtus activa non est ex parte materiae, sed magis ex parte formalis principii. Unde causa assimilationis filii ad patrem non est convenientia in materia, ut oporteat membrum fieri de materia quae ex membris patris resolvitur; cum etiam sit similitudo filii ad patrem in illis ex quibus nullo modo semen deciditur, sicut in unguibus et capillis; sed causa similitudinis est virtus formativa, quae in semine relinquatur ex operatione virtutis formalis ipsius patris agentis in semen. Magister vero, et alii theologi hoc ponentes, ad hanc positionem inducuntur propter traductionem originalis peccati, quasi in similem errorem cum prioribus declinantes, ut non possit esse traductio originalis peccati in filios a parentibus, nisi secundum hoc quod materia ipsius corporis filiorum fuit in ipsis parentibus primis, quando peccaverunt; ut sic assimilatio in corruptione peccati sit secundum convenientiam in materia, et non secundum rationem virtutis activae: ejus contrarium expresse Augustinus asserit (super Gen. ad lit., lib. 10, cap. 20), dicens, quod non propter hoc in nobis originale peccatum est, quia ex Adam secundum corpulentam substantiam propagati sumus, quia sic etiam in Christo originale peccatum fuisset; sed quia secundum seminalem rationem concupiscentialiter ex eis descendimus. Unde patet quod rationes quibus haec opinio asseritur, falsum fundamentum habent. Ipsa etiam positio in se falsa est. Quod enim illa substantia humani corporis quae in primis parentibus fuit, in tot diffunderetur, hoc non potest esse nisi tribus modis: vel per multiplicationem materiae, ut quidam dicunt; vel per divisionem, quia continuum in infinitum divisibile est, sicut alii ponunt; vel etiam per mixturem, secundum alios, sicut augmentatur vinum per admixtionem aquae. Sed multiplicatio materiae, ita quod nulla superadditio fiat, sicut ipsi volunt, non potest esse nisi per modum rarefactionis, ut in praecedenti articulo probatum est; unde sequeretur quod filius rarius corpus haberet quam pater, et quod tandem generatio naturaliter finiretur; quia non potest esse rarefactio in infinitum, nisi metaphorice loquendo, ut in 4 Physic. (text. 77 et 79) Commentator dicit. Idem etiam sequeretur, si per divisionem illa materia quae in corpore Adae fuit, in tot distributa esset. Corpus enim naturale non est divisibile in infinitum, sed solum corpus mathematicum, ut ex 5 Physic. (text. 56) ex verbis Commentatoris et Philosophi habetur. Unde oportet quod necessario deficeret generatio. Et dicitur corpus mathematicum, corpus consideratum secundum dimensiones quantitativas tantum, et hoc est corpus in genere quantitatis: hoc enim in infinitum dividi potest, quia in ratione quantitatis continue non est aliquid quod divisioni repugnet. Corpus autem naturale dicitur quod consideratur secundum aliquam determinatam speciem et virtutem: et hoc non potest dividi in infinitum, quia quaelibet species determinatam quantitatem requirit et in plus et in minus: sicut enim dicitur in 2 de Anima (text. 61), om-

(1) *Al. ergo.*
S. Th. Opera omnia, V. 6.

nium natura constantium positus est terminus et ratio magnitudinis et augmenti: et ideo est invenire minimam aquam et minimam carnem, ut dicitur in 1 Phys. (text. 56), quae si dividatur, non erit ulterius aqua et caro. Constat autem quod corpus humanum naturale corpus est; unde in infinita dividi non potest, ut in infinitum generatio duret. Praeterea, dato quod corpus naturale dividatur in infinitum, sicut mathematicum, hoc non posset esse secundum eandem quantitatem, sed secundum eandem proportionem. Si enim a quocumque corpore finito removeretur quantumcumque parva pars, illa aliquoties sumpta, mensurat totum, et etiam excedit; unde oportet semper tali parte sumpta per divisionem, totum corpus tandem consumi. Si autem acciperetur aliquid a magnitudine semper servata eadem proportione (verbi gratia ut primo a tota magnitudine abscinderetur tertia pars, et deinde a residuo tertia pars non totius magnitudinis, sed illius residui, et sic deinceps) nunquam cessabit divisio in infinitum. Sed tunc oportet quod illud quod accipitur in secunda decisione, sit secundum quantitatem minus eo quod auferebatur in prima. Primum enim subtractum erat tertia pars totius; secundum autem tertia pars partis, et sic deinceps. Unde si hoc modo fiat decisio humidi radicalis, ex quo semen secundum eos deciditur, oportet quod in semine ex quo generatur filius, sit minus de humido radicali, quod erat de veritate naturae, quam in semine ex quo generabatur pater; et ita semen filii non poterit producere generatum in tanta quantitate, sicut potuit semen patris; quia omnis virtus naturalis dividitur ad divisionem subiecti, ut in minori magnitudine sit minor virtus; et ita sequeretur quod filius semper esset minoris quantitatis quam pater; unde homines jam pervenissent ad minimam quantitatem, etiamsi primi homines fuissent gigantes: sequeretur etiam quod filii semper debiliores parentibus essent; quia quanto aliquid minus habet de eo quod ad veritatem naturae suae pertinet, debilius est. Similiter etiam non est possibile quod per mixturem talis talis augmentatio fiat humanae naturae: quia quando aliquid parvum alicui maximo admiscetur, non facit mixturem, ut in 1 de Gener. (text. 86), dicitur; sed solvitur species parvi quod magno addatur, sicut si gutta vini mille amphoris aquae addatur. Unde jam in nobis nihil de veritate humanae naturae mansisset, sed totum evanisset quod de veritate humanae naturae erat, per maximam extranei admixtionem.

Alia opinio est, quae semen non tantum ex humido radicali esse asservit quod ex parentibus decisum est, sed ex hoc simul cum humido nutritivo, quod fuit superfluum alimenti in patre; et hoc totum erit humidum radicale in filio et ad veritatem naturae humanae in ipso pertinens primo modo; et sic aliquid de eo quod in nobis est de veritate humanae naturae, fuit etiam de veritate naturae ex patre patris, et sic usque ad Adam, per quem modum omnes nos in Adam secundum corpulentam materiam fuisse asserunt. Sed quavis haec opinio evadat quaedam inconvenientium quae ad primam consequuntur non tamen omnia evadere potest. Primo quia rationes et signa Philosophi inducta evidenter ostendunt quod semen nullo modo est aliquid ex membris resolutum; unde eisdem rationibus improbatum opinio ponens

totum semen esse quid resolutum, vel partem ejus. Secundo, quia per modum istum, ut ipsi ponunt esset augmentatio veritatis humanae naturae per admixtionem; et sic sequeretur inconvenientia quae ad duos modos supra positos sequuntur: esset enim tunc minus de veritate humanae naturae in filio quam in patre: quod patet, si alicui vino admisceatur aqua et admisceatur iterum parti divisae ab illo vino commixto iterum aqua, ut perveniat ad eandem quantitatem, et sic deinceps; constat enim quod semper minus de vino remanebit in secundo quam in primo, et sic tandem vinum annullaretur. Unde patet quod etiam sequeretur ad hanc positionem, quod generatio naturaliter deficeret, et quod in nobis jam quasi veritas naturae humanae et infectio peccati evanisset.

Tertia opinio est Philosophi (1 de Gen. animal., cap. 18 et 19) quod semen sit tantum de superfluo alimenti: vult enim quod semen non est aliquid resolutum a toto, sed illud quod est habens naturam ut sit conveniens toti: quod sic potest contingere. Cum enim omne agens assimilet sibi patiens quantum potest, oportet quod cibis per virtutem animae agentem in ipsum assimiletur in naturam corporis, quod ab anima est perfectum: et quanto amplius digeritur, tanto magis erit virtutem animae participans. Quando igitur venit ad ultimam digestionem, antequam sit in membra conversum, quasi perfectam similitudinem totus consecutum est virtute, etsi non actu; et ideo in eo est virtus per quam potest formari totum corpus. Quando ergo nutritiva pars ex alimento hoc modo assimilata assumpserit in nutrimentum membrorum, illud quo ad nutrimentum indiget, vel ad augmentum; residuum, quod dicitur ultimae digestionis superfluum, administrat nutritiva virtuti generativae, et hoc est substantia seminis; ut sic semen et sit superfluum, inquantum residuum est ab opere nutritivae, et sit tamen necessarium inquantum indiget eo virtus generativa; unde dicit Philosophus in 15 de Animalibus (ubi supra), quod semen est superfluum quo indiget. Ita hoc semen per virtutem generativam ministratum et praeparatum habet naturam ut ex eo generetur totum cum admixtione ejus quod ex matre ministratur, quidquid sit illud. Et haec opinioni consentio, quae rationabilior ceteris videtur.

Ad primum ergo dicendum, quod huc esse in Adam secundum corpulentam substantiam, potest intelligi dupliciter. Aut ita quod corpus istus fuerit in Adam, sicut quaedam corpulenta substantia; et hoc modo est impossibile, nec sic Augustinus intelligit: aut ita quod corpulenta substantia hujus fuerit in Adam aliquo modo; et hoc verum est, quia materia propria ex qua corpus humanum formatum est, fuit in Adam virtute sicut in principio effectivo originis. Unde secundum hoc patet qualiter differat esse in Adam secundum corpulentam substantiam tantum et secundum rationem seminalem. Ad hoc enim quod corpus humanum constituitur, oportet duo advenire; scilicet materiam ex qua formatur corpus, quae dicitur corpulenta substantia, et virtus formans, quae dicitur ratio seminalis; et utraque originata est ab Adam; et ideo illi qui ex coitu viri et mulieris generantur, dicuntur fuisse in Adam originaliter secundum seminalem rationem, et secundum corpulentam substantiam. Christus autem ejus corpus vir-

Expositio textus.

Hoc male senserunt quidam haeretici. Pelagius ad hoc inducebatur propter hoc quod potestatem liberi arbitrii ampliabat omnis, ut nullum peccatum esse in homine posset, nisi ex ejus libero arbitrio proveniret; et quod nulla gratia indigebat homo ad hoc ut a peccato immunis existeret.

Originale peccatum dicitur fomes peccati. Hic ponuntur octo nomina originalis peccati, quorum differentia sic accipi potest. Potest enim hoc peccatum nominari vel per comparisonem ad modum quo causatur in nobis, vel per comparisonem ad subiectum in quo est, vel per comparisonem ad peccatum actuale in quo inclinatur, et quia per originem vitiatam in nos pervenit; ideo ex modo quo causatur (1) in nobis, nominatur, dicitur *originale peccatum*. In peccato autem actuali duo considerantur: scilicet defectus seu deformitas peccati, et secundum hoc nominatur *fomes peccati*, quasi fomentum praebens ad peccandum, sicut siccitate lignorum fovetur ignis; et iterum delectatio, quae consistit in conversione ad bonum commutabile; et sic dicitur *concupiscentia* quantum ad deordinationem actu existentem in partibus animae, subtracto retinaculo justitiae originalis; vel in ordine ad actum concupiscentiae, ad quem peccatum originale inclinatur; et sic dicitur *concupiscentia*. Subiectum autem in quo originale peccatum consistit est homo qui ex duabus naturis constat, rationali, et sensitiva. Potest ergo originale peccatum nominari vel per comparisonem ad rationalem vel per comparisonem ad sensitivam. Si primo modo, sic ex parte ejus quod est formale in originali peccato, scilicet debita justitiae carentia, dicitur *langor naturae*; ex parte vero ejus quod est materiale, scilicet inordinatio inferiorum virium, dicitur *tyrannus*, inquantum per inordinationem inferiorum virium injuste, et quodammodo tyrannice, ratio in servitute peccati trahitur. Ex parte autem sensitivae, quae est potentia organica affixa, dicitur *lex carnis* ex eo quod per traductionem carnis traducitur; et dicitur *lex membrorum*, inquantum in membris corruptis (2) dominatur, et quodammodo secundum conditionem eorum inclinatur in actum, ut scilicet in delectabile membris homo inclinatur quod est eis conveniens.

In eo materialiter erant: non ita quod illud quod fuit materia corporis Adae, sit postmodum materia omnium hominum: sed quia materia omnium hominum originaliter ab Adam traducta est sicut a principio effectivo primo in humana natura: materia enim humani corporis est menstruum, vel etiam semen simul, ut quibusdam placet. Quod autem semen et menstruum causetur in nobis, hoc non est nisi per virtutem naturalem, quae in nos ex parentibus devenit; et ita tota materia corporis humani originem habet ab Adam, non quasi ab eo decisa, sed quasi a virtute quae ab ipso descendit praeparata.

Quod etiam ratione ostendi potest. Ista ratio non valet, quia procedit a majori ad minus (3) affirmando: magis enim videtur quod in resurrectione, quae tota miraculosa erit, aliquid divina

tus Spiritu sancti formavit de materia Virginis administrata, dicitur in Adam fuisse secundum corpulentam substantiam tantum.

Ad secundum dicendum, quod si dicitur Damasceni intelligatur universaliter de omni generatione, non oportet quod generatum sit de substantia generantis materialiter, sed formaliter tantum, non quidem secundum unam formam in numero, sed secundum unam formam in specie. Si autem intelligatur specialiter de generatione viventium, sic generatum est ex substantia generantis, quia ex alicujus decisione, quod fuit conveniens in substantiam generantis transire: sanguis enim aliquo modo dicitur esse de substantia generantis, et multo amplius semen, quod est ad ulteriorem digestionem perductum.

Ad tertium dicendum, quod si per coitum emittitur solum illud seminis quod residuum est ab opere nutritivae et augmentativae, nunquam sequeretur debilitatio; sed ex immoderato coitu aliquando emittitur etiam id quod necessarium erat ad membrorum nutrimentum; adeo quod propter immoderantiam coitus, ut in 13 de Animalibus (1 de Gener. animal., cap. 19) dicitur, loco seminis aliquid sanguinem emittit; ideo oportet quod debilitas naturae sequatur. Nec mirum, cum etiam ex superflua egestionem, vel urina, debilitetur corpus sicut ex moderata alleviatur.

Ad quartum dicendum, quod assimilatio non est propter convenientiam in materia; sed propter motum virtutis activae, quod movet in suam similitudinem: et quia aliquando corrumpitur motus patris in semine, nascitur filius similis avo et proavo, cujus motus manet, ut 18 de Animalibus (4 de Gen. animal., cap. 5) Philosophus ostendit; et non propter hoc quod materia corporis nati ex avo et proavo traducatur.

Et per hoc patet responsio ad quintum, quod similiter procedebat ex hoc quod cognitionis causa esset magis ex parte materiae quam ex virtute activae; cujus contrarium Philosophus ostendit in 3 Metaphys. (text. 55) dicens: *Magis homo est de genere patris sui quam matris, cum a patre formam recipiat et a matre materiam.*

Ad sextum dicendum, quod in corpore hominis et in corpore embryonis sunt diversae humiditates magis et minus ad perfectam participationem speciei accedentes, sicut sanguis, et humiditas in quam ulterius sanguis digestus convertitur, et ulterius caro et os.

Sciendum est ergo, quod unumquodque resurgit in quo magis fuit perfecte participans naturam speciei: et si in utroque fuit perfecte naturam speciei participans, resurgit in eo in quo primo fuit. Secundum hoc ergo dicendum est, quod quidquid fuit in illis carnibus quae pater pueri comedit quod jam ultima conversione assimilatum erat membris, resurgit in eo cujus carnes comestae sunt. Sed quod fuit in illis carnibus de humiditatibus et humoribus a perfecta assimilatione distantibus, resurgit in puero qui ex illo semine generatur; et in utroque illud quod deest, suppletur ex virtute divina (1). Hoc tamen ad tractatum de resurrectione magis pertinet.

(1) Al. illud suppletur quod deest ex virtute divina.

(1) Al. creatur.

(2) Al. completis.

(3) Al. deest ad minus.

virtute fiat vel per multiplicationem, vel etiam a-
lio quocumque modo, quam in naturali augmento
quod actione naturae completur.

*Non inficiamur tamen quin cibi et humores in
carnem et sanguinem transeant.* Istud videtur in-
conveniens, quod Magister hic ponit: quia vel caro
ista ex cibis (1) generata, distincta erat ab illa
quae a parentibus descendit, et sic non tota quan-
titas humani corporis salvaretur in carne quae ex

(1) *Al.* vel caro et sanguis ex cibis.

DISTINCTIO XXXI.

*Quomodo peccatum originale a patribus transeat ad filios;
an secundum animam, an secundum carnem.*

Nunc superest investigare, qualiter illud peccatum a pa-
rentibus tradatur in filios, scilicet an secundum solam ani-
mam, an secundum carnem, sive secundum utrumque. Puta-
verunt quidam secundum animam trahi originale peccatum,
non solum secundum carnem: quia non solum carnem, sed
et animam ex traditione esse arbitrali sunt. Sicut enim in
generatione prolis de carne paterna substantialiter trahitur
caro, ita et de gignente anima animam genuit essentialiter
deduci ab illa aestimabatur. Ideoque sicut de corrupta carne,
caro corrupta seminat; ita etiam de anima peccatrice anima
peccatrix corruptione originali infecta ab illis trahi dicitur.

*Prædictam opinionem damnat, et quod per carnem tradi-
tur peccatum dicit, et quomodo, ostendit.*

Hoc autem fides catholica respuit, et tanquam veritati
adversum damnat, quae non animas, sed carnem solam, sicut
superius diximus, ex traditione esse admittit. Non igitur secun-
dum animam, sed secundum carnem solam peccatum originale
trahitur a parentibus. Est enim peccatum originale, ut supra
diximus, concupiscentia, non quidem actus, sed vitium. Unde
Augustinus ad Valerium (de Nupt. et Concep., lib. 1, cap. 23,
et deinceps): « Ipsa concupiscentia est lex membrorum, vel
« carnis, quae est morbidus quidam affectus, vel languor,
« qui commovet illicitum desiderium, idest carnalem concu-
« piscitiam, quae lex peccati dicitur; quae dicitur manere
« in carne, non quia in anima non sit, sed quia per corru-
« ptionem carnis in anima fit. »

*Consuetudinem corruptionis carnis ostendit,
ex qua in anima peccatum sit.*

Caro enim per peccatum corrupta fuit in Adam, adeo ut
cum ante peccatum vir et mulier sine inventivo libidinis et
concupiscentiae fervore possent convenire, essetque locus
inmaculatus, iam post peccatum non valeat fieri carnalis
copula atque libidinosus concupiscentia, quae semper vitium
est, et etiam culpa, nisi excusetur per bona conjugii. In con-
cupiscentia igitur et libidine concipitur caro formanda in cor-
pus prolis. Unde caro ipsa quae concipitur, in vitiosa concu-
piscitiam polluitur et corrumpitur: ex cuius contactu anima,
cum infunditur, maculam trahit, qua polluitur et fit rea,
idest vitium concupiscentiae, quod est originale peccatum.

*Quod propter corruptionem carnis, quae est causa peccati,
dicitur peccatum esse in ea.*

Ideoque ipsum peccatum dicitur manere in carne. Caro
igitur quae in concupiscentia libidinis seminat, nec culpam
habet, nec actum culpae, sed causam. In eo igitur quod
seminat, corruptio est; in eo autem quod nascitur, concu-
piscitiam vitium est. Unde Ambrosius (1) de Verbis Apostoli
(ad Rom. cap. 7, sic ait: « Quomodo habitat peccatum in
« carne, cum non sit substantia, sed privatio boni? Ecce
« primum hominis corpus corruptum est per peccatum; ipsaque
« corruptio per conditionem offensionis manet in corpore,

(1) Sive Ambrosii nomine Commentator in epistolas Pauli
super illud ad Rom. 7: Non inhabitat in carne mea bonum
(*Ex edit. P. Nicolai*).

parentibus descendit: vel commixta illi; et sic oportet
lebat quod ex eis unum quid generaretur quod
neutrum illorum esset, sed medium inter ea: et
sic totum aequaliter ad veritatem naturae pertine-
ret, nisi forte poneretur esse mixtio secundum mi-
nima salvata (1), ut quidam posuerunt, quod etiam
in primum modum rediret.

(1) *Idest minima parte quae non transeat in aliud, ut
notat Nicolai.*

« robor tenens divinae sententiae datae in Adam, cuius con-
« sortio anima maneat peccato. Per id ergo quod facti
« causa manet, inhabitare dicitur peccatum in carne. Haec
« est lex carnis. Item (1): Non habitat peccatum in anima,
« sed in carne: quia peccati causa ex carne est, non ex ani-
« ma; quia caro est ex origine carnis peccati, et per tradu-
« tum omnis caro fit peccati; anima vero non traducitur, et
« ideo in se causam peccati non habet. » Augustinus quo-
« que ex carne peccatum animam trahere in sermone quodam (2)
« de Verbis Apostoli ostendit, dicens (lib. 4 contra Julian.,
« cap. 4, et 6): « Vitium concupiscentiae est quod anima ex
« carne contrahit. Natura quippe humana non opere Dei cum
« vitio primitus est instituta, sed ex voluntatis arbitrio prio-
« rum hominum venient vitio est sauciata, ita ut non sit in
« carne bonum, sed vitium quod inducit animam. »

*De causa originalis peccati quae est in carne,
utrum sit culpa, an poena.*

Hic quaeri solet, utrum causa peccati originalis, quae di-
ca est esse in carne, culpa sit, vel poena, sive aliquid aliud.
Culpa esse non potest, quia culpa non est in re irrationali.
Si enim culpa esset in carne ante infusionem animae, actus
esset, vel originalis. Sed actualis ibi non est (5). Nec origi-
nalis culpa est: quia ipsa causa est originalis peccati. Si
autem poena est, quae est illa? Possibilitas, vel mortalitas,
vel alia corruptio? Hos enim defectus carni inesse constat.

*Hic aperitur, quod sit foeditas trahit ex libidine continentiam,
quae vitium vel corruptio dicitur potest.*

Ad quod dicitur potest, quod multiplex defectus carnis, et
praecipue pollutio quaedam, quam ex fervore coitus paren-
tum et concupiscentia libidinoso contrahit caro dum concipit-
tur, causa est originalis peccati: quae recte vitium sive cor-
ruptio carnis appellari potest: quae foeditas major esse vide-
tur in carne concupiscentialiter traducta quam in ea nude
traducitur. Et quod vitium vel corruptio sit in carne ante
conjunctionem animae, effectus probatur cum anima infundit-
ur, quae ex corruptione carnis maculatur. Sicut in vase di-
gnoscitur vitium esse, cum vinum infusum accedit.

*Inducto similitudinem ostendit non absurde dici,
filios trahere peccatum a parentibus etiam mundis.*

Ne autem miremur, et intellectu turbemur, audientes
peccatum originale filios traducere a parentibus, iam per
baptismum ab illo peccato mundatis, diversa cum similitudi-
num inductione id posse fieri insinuat Augustinus in libro
de Baptismo parvulorum (3, cap. 8), ita inquit: « Quomo-

(1) Ibidem super illud tamen: *Condelector legi secundum
inferiorem hominem* (*Ex edit. P. Nicolai*).

(2) In sermonibus hoc titulo notatis non occurrat, etsi ali-
quid hoc pertinens ex 3, 6 et 12, colligi potest. Velut ex
lib. 4 contra Julian. cap. 8, et plenus cap. 6, sive 9, primum
inducebatur ad marginem; sed nec ibi expresse sub his ver-
bis, quamvis aequivalente forte sensu habeatur; quibus ad-
jungitur potest quod cap. 5, lib. de Natura et Gratia quod ad
naturam sine vitio primo institutam expresse dicit (*Ex edit.
P. Nicolai*).

(5) *Addit Nicolai*: quia nondum aliquid agit qui nondum
vivit.

« do praepitium per circumcisionem auferitur, manet tamen
« in eo quem generent circumcisi; quomodo etiam palea
« quae opere humano, tanta diligentia separatur, manet tamen
« in fructu, qui de purgato nascitur tritico: ita peccatum
« quod in parentibus per baptismum mundatur, manet in
« eis quos genuerunt. Per hoc enim gignunt quod adhuc ve-
« tumus trahunt, non ex hoc enim gignunt quod novitate promovit
« eos inter filios Dei. Non enim generant parentes filios se-
« cundum illam generationem qua demum sunt nati, sed po-
« tius secundum illam qua carnaliter et ipsi primum sunt
« generati. »

Quare dicitur originale, hic dicitur cum epologo.

Jam ostensum est quid sit originale peccatum, et qualiter
a parentibus in filios, et per carnem in animam transeat: ex
quibus etiam imotescit quare dicitur originale peccatum; ideo
scilicet quia ex vitiosa lege originis nostrae, in qua concipi-
mur, scilicet carnis libidinoso concupiscentia, traducitur, ut
supra dictum est. Non enim quia ex carne traducta ab Adam
concepi sumus, ideo peccatum traximus; quia et Christi cor-
pus ex eadem carne formatum est, quae ab Adam descendit;
sed ejus conceptus est celebratus, non lege peccati, idest
concupiscentia carnis (unde caro ejus peccatrix non fuit);
immo operatione Spiritus sancti. Noster vero conceptus non
fit sine libidine, et ideo non est sine peccato. Quod evidenter
Augustinus (Fulgentius ostendit in lib. de Fide ad Petrum
(cap. 2), sic dicit: « Quia dum sibi invenit vir mulierque
« miscerent, sine libidine non est parentum concubitus, ob
« hoc florum ex eorum carne nascentium non potest sine
« peccato esse conceptus; ubi peccatum in parvulis non
« transmittit propagatio, sed libido; nec fecunditas naturae
« humanae facit homines cum peccato nasci, sed foeditas
« libidinis, quam homines habent ex illis primi (1) iustissi-
« ma condemnatione peccati. Ideo beatus David propter ori-
« ginalis peccatum, quo naturaliter obstricti sunt filii Isaac,

(1) *Al.* dicit primi.

Divisio textus.

Ostendo quod peccatum originale est, et quid
sit, hic pro-quod quaedam conditiones ipsius; et
dividitur in partes tres: in prima determinat de
peccato originali quantum ad ejus principium, os-
tendens quomodo traducatur; in secunda determi-
nat de eo quantum ad ejus terminum, ostendens
quomodo per baptismum remittitur, 55 dist: *Quo-
niam supra dictum est, originale peccatum esse
vitium concupiscentiae . . . superest investigare quo-
modo in baptismo dimittitur*; in tertia determinat
de eo quantum ad ejus numerum, inquirens, an
sit unum, vel plura, dist. 55, ibi: *Prædictis ad-
ficiendum videtur an peccata praecedentium patrum
ad parvulos transeat*. Prima dividitur in duas: in
prima ostendit modum quo (1) peccatum originale
traducitur; in secunda movet contra hoc quaedam
dubitationem, ibi: *Sed ad hoc opponitur hoc modo*.
Prima dividitur in duas: in prima determinat mo-
dum quod peccatum originale in nos pervenit; in
secunda ex ipso modo concludit rationem nominis,
ibi: *Jam ostensum est quid sit originale peccatum*.
Prima dividitur in tres: in prima movet quæstio-
nem, utrum scilicet peccatum originale per tradi-
tionem carnis in nos deveniat; in secunda excludit
sententiam illorum qui per traditionem animae
peccatum originale in nos devenire dicebant, ibi:
*Putavere quidam, secundum animam trahi peccatum
originale*; in tertia ostendit qualiter secundum tra-

(1) *Al.* quomodo.

« dicit (Psal. 50, 7): In iniquitatibus conceptus sum, et in
« peccatis concepit me, mater mea. Ex hoc itaque apparet
« ex lege conceptionis traduci originale peccatum: quia nisi
« conceptio (1) sic fieret in carne, anima ex carnis conju-
« ctione concupiscentiae vitium non traheret. »

*Objecto quorundam intendendum probare,
peccatum non traduci ex lege coitus.*

Sed ad hoc opponitur hoc modo. In ipso conceptu ubi
dicitur transmitti peccatum, propagatur caro, nec tamen tunc
infunditur anima secundum physicos, sed jam effugiat corpore;
quod etiam Moyses in Exodo aperte significat ubi (cap. 21,
22) ita de percussura mulieris praegnantis (2): « Si quis,
« inquit, percusserit mulierem praegnantem, et abortum fe-
« cerit, si adhuc informe fuerit puerperium, mulietur
« pecunia; si autem formatum fuerit, reddat animam pro
« anima. » Formatum vero intelligitur propria anima anima-
tum, et informe quod unquam habet animam. In ipso ergo
conceptu cum caro propagatur, noudum infunditur anima.
Quomodo ergo ibi peccatum transmittitur, cum peccatum non
possit esse ubi anima non est? Ad quod dicit potest, quia in
illo conceptu dicitur peccatum transmitti, non quia peccatum
originale sit, sed quia caro ibi contrahit id ex quo peccatum
fit in anima, cum infunditur; et utrumque vocatur conceptus,
scilicet cum et caro propagatur, formaque corporis humani
recipit, et cum anima infunditur, quod aliquando etiam dicitur
nativitas; unde dicitur (5) (Matth. 1, 20): « Quod natum
« est in ea. » Propria autem nativitas dicitur in lucem
edidit.

(1) *Al.* corruptio.

(2) *Valgata*: « Si rixati fuerint viri, et percusserit quis
« mulierem praegnantem, et abortivum quidem fecerit, sed
« ipsa vixerit; subjacebit damno, quantum maritus mulieris
« expetierit, et arbitri judicaverint. Sin autem mors ejus
« fuerit subsecuta, reddet animam pro anima. »
(5) *Al.* dicit dicitur.

ductionem carnis originale peccatum traducatur,
ibi: *Est enim peccatum originale, ut supra diximus,
concupiscentia, non quidem actus, sed vitium*. Et
dividitur in partes tres: in prima ostendit quod
propter foeditatem quae est in carne, cum tradi-
tione carnis simul culpa vel poena traducitur; in
secunda inquirit de illa foeditate quid sit, utrum
scilicet culpa, vel poena, ibi: *Hic quaeri solet, utrum
causa peccati originalis . . . culpa sit, vel poena,
sive aliquid aliud*; in tertia ostendit quomodo illi
qui ab hac foeditate purgati sunt, peccatum origi-
nale transmittere possunt, ibi: *Ne autem miremur,
et intellectus turbemur . . . diversarum similitudi-
num inductione id posse fieri insinuat Augustinus*.

QUAESTIO I.

Hic quaeruntur duo. Primo de traditione origi-
nalis peccati. Secundo de subjecto ejus.

Circa primum quaeruntur duo: 1.º utrum per
traditionem carnis originale peccatum traducatur;
2.º utrum in omnes homines necessarium sit origi-
nale peccatum transire.

ARTICULUS PRIMUS.

*Utrum originale peccatum possit transire in pos-
teros per originem carnis. — (1-2, qu. 81,
art. 2; et de Malo, qu. 4, art. 1.)*

Ad primum sic proceditur. 1. Videtur quod per
originem carnis peccatum originale a primo parente